

Assen,
Ons kenmerk 1000645

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : Prolander
Activiteit : herinrichting NNN-gebied en klimaatbuffer Koningschut
Locatie : Koningsschut

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf datum van afgifte tot en met 31-12-2026.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Prolander voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.5 van de Wnb voor de Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) waar het gaat om:
 - lid 2: het opzettelijk verstoren;
 - lid 4: het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen.
- artikel 3.10 lid 1 van de Wnb voor de Bunzing (*Mustela putorius*), Hermelijn (*Mustela erminea*) en Wezel (*Mustela nivalis*) waar het gaat om:
 - onderdeel a: het opzettelijk doden of vangen;
 - onderdeel b: het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen;

Aangezien de ontheffingsaanvraag is ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is op grond van het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Omgevingswet, de Wnb van toepassing tot ons besluit op uw aanvraag onherroepelijk is.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soort verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.8. Er dient tenzij anders vermeld gewerkt te worden zoals beschreven in paragraaf 5.4 van het document Ontheffingsaanvraag Ootmaanlanden d.d. 1 mei 2023, Arcadis, behorend bij dit besluit.
- 1.9. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijziging(en) dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 1.10. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag. Tevens dient het ecologisch logboek direct na afronding van de werkzaamheden onder vermelding van het kenmerk van het besluit te worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.12. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologische deskundige voor zver mogelijk vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in het plangebied meer aanwezig zijn.

2. Soort specifieke voorschriften

Poelkikker

- 2.1. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de meest kwetsbare periodes van de poelkikker, zijnde de overwinteringsperiode (oktober t/m half april) en de voortplantingsperiode (half maart t/m half september).
- 2.2. Werkzaamheden die effect hebben op het voortplantingshabitat van de poelkikker moeten plaatsvinden in de periode vanaf oktober tot half april. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd en goedgekeurd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort. Afwijkingen van de periode bij uitvoering werkzaamheden dienen opgenomen te worden in het ecologisch logboek.
- 2.3. Voorafgaand aan uitvoering van werkzaamheden binnen het landhabitat van de poelkikker moeten de percelen kort gemaaid en gehouden worden, buiten de overwinteringsperiode van de poelkikker. Voorafgaand aan het maaien moet het werkgebied worden gecontroleerd door de begeleidend ecooloog en eventuele aanwezige poelkikkers afgevangen en overgezet worden naar alternatief leefgebied in de directe omgeving waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- 2.4. Indien nodig worden watergangen geschoond zodat deze ongeschikt zijn voor beschermde amfibieën en reptielen.
- 2.5. Het verwijderen van struiken en bomen gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkterrein.

- 2.6. Dit maaien en verwijderen van vegetatie gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkterrein. De werkzaamheden worden bij voorkeur z.s.m. uitgevoerd na het ongeschikt maken van het werkgebied. Indien dit niet mogelijk is, dient het werkgebied regelmatig gemaaid en gecontroleerd te worden om hervestiging te voorkomen.
- 2.7. Vlak na en vóór de overwinteringsperiode, wanneer de poelkikkers richting of van het water verplaatsen, moeten voor de soort relevante delen van het plangebied vermeden worden (met materieel). Dit betreffen grofweg de periodes half maart/ april en september/oktober. Indien dit niet mogelijk is moet het werkgebied gecontroleerd worden door de begeleidend ecooloog en eventuele aanwezige poelkikkers worden afgevangen en overgezet naar alternatief leefgebied in de directe omgeving waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierna moet het projectgebied afgeschermd worden met reptielen-/amfibieën schermen. Deze schermen moeten de gehele periode van de uit te voeren werkzaamheden wekelijks worden gecontroleerd op functionaliteit.
- 2.8. De (voorbereidende) werkzaamheden dienen op een lage werksnelheid (stapvoets) plaats te vinden, waarbij men rekening dient te houden met vluchtwegen en te zorgen dat dieren voldoende ruimte hebben om weg te komen.
- 2.9. De uitvoerder dient enkel gebruik te maken van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden en altijd één richting op te werken. Indien er meerdere machinale voertuigen aan het werk zijn, dienen die niet naar elkaar toe te werken in verband met onnodige verstoring en mogelijke opsluiting (potentieel doden) van dieren.
- 2.10. Er dient gewerkt te worden volgens het hygiëneprotocol van RAVON (https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene_protocol.pdf)
- 2.11. Ter compensatie van leefgebied wordt de nieuwe watergang geschikt gemaakt voor amfibieën. Hierbij dient a) het talud flauw te zijn (tussen 1:2 tot 1:5) en b) dient de watergang in ieder geval van april tot en met september watervoerend te zijn.

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
 - tijdens de controle van het gebied voorafgaand aan en tijdens de maaiwerkzaamheden;
 - voorafgaand aan de werkzaamheden indien deze tijdens de migratieperiodes van één van de drie gevraagde soorten plaatsvinden;
 - bij het vangen en overzetten van amfibieën en/of reptielen;
 - bij het plaatsen en controleren van de amfibieën-/reptielen schermen;
 - voorafgaand aan en tijdens het verwijderen van struweel.
- 3.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ecologisch deskundige.

4. Zorgplicht

- 4.1. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 4.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige

voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

- 4.3. Om te voorkomen dat er tijdens de grondwerkzaamheden onnodig veel onder de Wnb niet specifiek beschermde kleine zoogdieren en algemene amfibieën gedood en/of verstoord worden, moeten de gronden waar grondwerkzaamheden (plaggen/ graven/ ophogen) worden uitgevoerd voor uitvoering van deze werkzaamheden kort gemaaid worden. Op deze manier zullen de meeste dieren zich uit zichzelf verplaatsen naar ander habitat waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- 4.4. Het werkgebied en de werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.
- 4.5. Bij de werkzaamheden wordt één richting opgewerkt, zodat aanwezige dieren de kans hebben om te vluchten. Hierbij wordt van west naar oost gewerkt om te voorkomen dat dieren richting de N371 vluchten.
- 4.6. Met betrekking tot de das adviseren wij dat voorafgaand aan de werkzaamheden de dassenburcht in Koningschut afgezet dient te worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Er mag geen kade aangelegd worden in een straal van 20 meter vanaf de ingang van de burcht. In de periode december t/m juni moet minimaal 50 meter afstand aangehouden worden tot de dassenburcht om zo verstoring in de voorplantingsperiode te voorkomen. Buiten deze periode moet een afstand van 20 meter worden aangehouden tot de dassenburcht.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Prolander (digitaal);
- Arcadis (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Westerveld (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 12 december 2023 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Arcadis namens Prolander (hierna ontheffinghouder). Op 7 en 15 februari 2024 zijn aanvullende vragen beantwoord. Tevens is een aanvulling ingediend op 15 februari 2024. De aanvraag heeft betrekking op heringericht als Natuur Netwerk Nederland (NNN)-gebied en klimaatbuffer van het gebied Koningsschut, gelegen aan de Koningsschut te Dwingeloo in de gemeente Westerveld. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wnb voor poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en artikel 3.10 lid 1a en b van de Wnb voor bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*).

Figuur 1: Plangebied (bron: Arcadis)

2. Wettelijk kader

De aangetroffen diersoort binnen het plangebied wordt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

2.1 Habitatrichtlijn

De poelkikker is een beschermde inheemse soort als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de poelkikker als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. de voortplantingswateren en de winterverblijfplaatsen. Onder voortplantingsplaatsen wordt het water verstaan (poelen, vennen, sloten, e.d.) waarin de kooractiviteit plaatsvindt, waar eieren worden afgezet en de jongen (larven) opgroeien. Dit water is veelal het gehele jaar door waterhoudend en bezit ondiepe zones die snel kunnen opwarmen. Het water is grofweg in gebruik van maart tot oktober.

Winterverblijfplaatsen zijn de plekken waar de poelkikker zich in de winter individueel op het land bevinden, zoals in de grond ingegraven, in muizenholletjes, onder stronken en in dammetjes waar puin aanwezig is. Ze verblijven daar grofweg van half oktober tot en met half april.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstorening van kamsalamander en poelkikker. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.2 *Nationaal beschermde soorten*

De bunzing, hermelijn en wezel zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in de bijlage onderdeel A bij de Wnb en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub a van de Wnb is het verboden om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage onderdeel A bij deze wet opzettelijk te doden of te vangen
- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb is het verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb vallen tijdelijke en/of permanente verblijfplaatsen, seizoensgebonden verblijfplaatsen, essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantingsplaats of rustplaats van de bunzing, hermelijn en wezel. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.10 van de Wnb noodzakelijk.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **De situatie**

Het gebied Koningschut wordt heringericht als NNN-gebied en klimaatbuffer. Doel van de klimaatbuffer is dat het gebied in tijden van grote wateroverschotten kan fungeren als waterberging zodat de omliggende plaatsen geen wateroverlast hebben. Hierbij gaat het om een situatie die zich hooguit eens in de 25 jaar voordoet. Daarnaast kan Koningschut ook ingezet worden voor jaarlijkse hoogwaterpieken. Bij de herinrichting wordt een groot deel van het gebied ingericht als broekbos, droog bos en een deel

rietmoeras. Om dit te realiseren wordt het huidige waterpeil binnen het plangebied verhoogd. Tevens komt een beektracé door het gebied te lopen met een bekken vispassage.

De werkzaamheden bestaan uit:

- Graven nieuw beektracé
- Afgraven grond in plangebied
- Aanleggen kade langs de rand van het gebied
- Kap van enkele bomen bij o.a. het beektracé en langs dam
- Verwijderen struiken bij het beektracé

3.1 Uitgevoerd onderzoek

Allereerst is een ecologische quickscan uitgevoerd (Arcadis, 20 november 2019). Voor de quickscan is op basis van de uitkomsten van bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Uit de quickscan kwam naar voren dat effecten op ringslang, poelkikker, vleermuizen en das niet op voorhand uitgesloten konden worden. Hierop is nader soortspecifiek onderzoek gedaan. Het nader onderzoek is verwerkt in de rapportage 'Soortenbeschermingstoets Ootmaanlanden Prolander (Arcadis, 18 maart 2021). De soort specifieke nadere onderzoeken zijn uitgevoerd volgens de meest recente soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017).

Vleermuizen:

Het voornemen is getoetst op de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

In het plangebied is een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis. Mogelijk worden enkele bomen uit deze vliegroute gekapt voor de aanleg van een kade. Het betreft enkele bomen waardoor het bosschage zelf behouden blijft en daarmee de lijnvormige structuren die gebruikt worden bij de vliegroute ook behouden blijven. In de te kappen bomen zijn geen verblijfplaatsen aanwezig. Hierdoor zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen uitgesloten. Het plangebied (met name de Oude Vaart) wordt gebruikt als foerageergebied. Deze blijft behouden bij de werkzaamheden. Op termijn wordt het plangebied door aanleg van de moeraszone nog meer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen door een toename in kwaliteit van foerageergebied.

Wel zou er verstoring kunnen optreden indien in het actieve seizoen van vleermuizen (maart t/m november) verlichting gebruikt wordt die op de foerageergebieden en vliegroutes schijnt.

Das:

Er wordt een kade aangelegd in de nabijheid van de dassenburcht. De dassenburcht raakt niet ongeschikt in de toekomst, omdat de burcht zich buiten de kade zal bevinden en daardoor niet vernat zal worden. Met de aanleg van de kade wordt rekening gehouden met de 20 meter effectafstand van de das (Bij12, 2017). De werkzaamheden blijven buiten de 20 meter effectafstand en de toekomstige situatie zal de bijburcht niet verstoren of (tijdelijk) wegnemen. Voor dassen geldt het gehele jaar als kwetsbare periode, maar de maanden juli tot en met november zijn het minst kwetsbaar in verband met de voortplantingsperiode. Het gebied maakt geen deel uit als essentieel leefgebied van de das. Essentieel leefgebied wordt daarom niet (tijdelijk) weggenomen. Door het nemen van deze maatregelen wordt een negatief effect op essentiële onderdelen van het leefgebied van das uitgesloten.

Ringslang:

Tijdens de veldbezoeken in Koningschut is de ringslang niet waargenomen. Ook andere reptielen zijn niet

aangetroffen. De ringslang wordt op basis van soortgericht onderzoek voor Koningschut uitgesloten.

Poelkikker:

Als gevolg van de werkzaamheden vindt mogelijk verstoring plaats in een (klein) deel van het huidige voortplantingshabitat. Tevens vinden er werkzaamheden plaats in het landhabitat van de poelkikker. Hierdoor worden (winter)verblijfplaatsen mogelijk vernietigd of beschadigd en kunnen aanwezige poelkikkers gedood, verwond of verstoord worden.

Op termijn neemt het areaal geschikt voortplantingshabitat toe door de aanleg van een nieuwe watergang in Koningschut. Hierdoor neemt het areaal geschikt voortplantingshabitat voor de poelkikker toe. Negatieve effecten zijn dan ook van tijdelijke aard.

Conclusie

Als gevolg van de mitigerende maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat poelkikkers gedood of verwond worden. Daarnaast kunnen dieren gevangen en verplaatst worden. Hierdoor is sprake van overtreding van artikel 3.5 Lid 1 van de Wnb. Ook kunnen geschikte verblijfplaatsen (tijdelijk) verloren gaan en kunnen de werkzaamheden leiden tot verstoring. Dit leidt tot overtreding van artikel 3.5 Lid 2 en Lid 4 van de Wnb. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk voor de poelkikker.

Door de mitigerende maatregelen voor vleermuizen en das wordt verstoring van beide soorten voorkomen waardoor er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van beide soorten.

Kleine marterachtigen:

Vanaf 1 januari 2024 geldt in de provincie Drenthe geen vrijstelling meer voor de hermelijn, wezel en bunzing (hierna: kleine marterachtigen). Hoewel de kleine marterachtigen wel zijn meegenomen in de quickscan, zijn deze in 2023 niet in de ontheffingsaanvraag meegenomen wegens de toen nog geldende vrijstelling.

Door de wijziging in vrijstelling geldt dat bij aanwezigheid van deze soorten overtreding plaatsvindt ten aanzien van de bunzing, hermelijn en wezel. Om deze reden worden deze als aanvulling aangevraagd op de lopende ontheffingsaanvraag. Hierbij wordt specifiek de wet tekst van de Wet natuurbescherming aangehouden omdat de ontheffingsaanvraag is ingediend onder de Wnb en volgens het overgangsrecht als ontheffingsaanvraag onder de Wnb behandeld wordt. Daarom is aanvullend ontheffing aangevraagd voor hermelijn, bunzing en wezel.

3.2 Mitigatie

Om te voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden voor de aanwezige beschermde soorten dient bij de werkzaamheden mitigerende maatregelen in acht te worden genomen voor de volgende soort(groep)en:

Vleermuizen

Gebruik van verlichting tijdens de werkzaamheden in de periode van maart t/m oktober is niet toegestaan.

Das

- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de dassenburcht in Koningschut afgezet te worden.
- Er mag geen kade aangelegd worden in een straal van 20 meter vanaf de ingang van de burcht.
- In de periode december t/m juni moet minimaal 50 meter afstand aangehouden worden tot de dassenburcht om zo verstoring in de voorplantingsperiode te voorkomen.

- Buiten deze periode moet een afstand van 20 meter worden aangehouden tot de dassenburcht.

In zijn algemeenheid dient vanuit de zorgplicht het volgende tevens in acht te worden genomen:

- Het werkgebied en de werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.
- Bij de werkzaamheden wordt één richting opgewerkt, zodat aanwezige dieren de kans hebben om te vluchten.
- Hierbij wordt van west naar oost gewerkt om te voorkomen dat dieren richting de N371 vluchten.

3.3 *Compensatie*

Ter compensatie van leefgebied worden wordt de nieuwe watergang geschikt gemaakt voor amfibieën:

- Het talud dient flauw te zijn van 1:2 tot 1:5
- De watergang is in ieder geval van april tot en met september watervoerend

3.4 *Ecologische begeleiding:*

Voor de werkzaamheden zal een ecologisch werkprotocol worden opgesteld, hierin wordt ook opgenomen wanneer ecologische begeleiding nodig is. Deze begeleiding is ook aanwezig bij enkele werkzaamheden die betrekking hebben op mitigerende maatregelen zoals beschreven in het document 'ontheffingsaanvraag ootmaanlanden' d.d. 1 mei 2023 .

3.5 *Natuurvrij maken*

Graslanden en waterpartijen waar gewerkt gaat worden dienen kort gemaaid/geschoond te worden voor aanvang van de werkzaamheden, zodat deze ongeschikt zijn voor beschermde amfibieën en reptielen. Dit gebeurt in de periode september/oktober Struiken en bomen waar gewerkt moet worden, worden verwijderd in de periode september/oktober.

Dit maaien en verwijderen van vegetatie gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkkerrein. De werkzaamheden worden bij voorkeur z.s.m. uitgevoerd na het ongeschikt maken van het werkgebied. Indien dit niet mogelijk is, dient het werkgebied regelmatig gemaaid en gecontroleerd te worden om hervestiging te voorkomen.

4. **Overwegingen**

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 van de Wnb.

4.1 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van *Volksgezondheid of openbare veiligheid*, genoemd in artikel 3.8 lid 5 onder b punt 3 van de Wnb. De ontheffinghouder geeft tevens aan te werken in het belang van 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats', genoemd in artikel 3.8 lid 5 onder b punt 1 van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in 'het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het gebied of het gebouwde', genoemd in artikel 3.10 lid 2 onder a van de Wnb. In de aanvraag wordt daarvoor de volgende onderbouwing gegeven.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

Naast de inrichting van NNN-gebied wordt het gebied ingericht als klimaatbuffer.

Als gevolg van klimaatverandering wordt een toename van de neerslagintensiteit verwacht. De kans op wateroverlast neemt daarmee toe. In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is afgesproken om het watersysteem op orde te hebben en te houden. Dit is gebaseerd op uitgangspunten uit de nota waterbeheer 21ste eeuw (WB21). Het watersysteem in Zuidwest Drenthe is ingericht op het afvoeren van overtollig regenwater. In extreem natte perioden kan het water onvoldoende worden afgevoerd en treedt wateroverlast op. Om neerslagpieken op te vangen wordt uitgegaan van de trits 'vasthouden – bergen – afvoeren'. Dat gebeurt niet altijd in alle gebieden in deze volgorde. Het vasthouden en bergen van water is maatwerk voor gebieden met een complexe verweving van natuur- en landbouwgebruik.

Voor Koningsschut ligt een opgave vanuit de Kader Richtlijn Water (KRW). De KRW is in 2000 van kracht geworden en heeft als doel de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. Het is een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit van de Europese wateren in 2027 aan bepaalde eisen moet voldoen.

De Oude Vaart is een waterlichaam met KRW type R5: een langzaam stromende midden- of benedenloop op zand. Vanuit de KRW-opgave voor de Oude Vaart moet de stuw bij Koningsschut vispasseerbaar worden gemaakt. Bij Koningsschut in de Oude Vaart wordt daarom samen met de waterberging een vispassage aangelegd.

Met het oog op de derde planperiode van de KRW is een watersysteemanalyse uitgevoerd en is sinds 2020 een aanvullende opgave voor de Oude Vaart in beeld, waarbij de regelmatig optredende jaarlijkse pieken op de Oude Vaart opgevangen worden in zogenaamde KRW-bergingen. Het aanwijzen van deelgebied Koningsschut als KRW-berging heeft als gevolg dat de berging jaarlijks wordt ingezet in plaats van eens in de 25 jaar bij extreme neerslagsituaties. De totale berging verandert niet. De verwachting is dat 60% van de bergingscapaciteit jaarlijks wordt ingezet, waarbij 40% overblijft voor extreme neerslagsituaties.

Door de herinrichting van het gebied als klimaatbuffer, worden onveilige situaties als gevolg van extreem weer (piekafvoer) voorkomen. Hiermee dient de voorgenomen herinrichting *'het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'*.

Daarnaast dragen de voorgenomen ontwikkelingen bij aan het nastreven van provinciaal en landelijk beleid, met name voor Natuur Netwerk Nederland en de Kader Richtlijn Water. Hiermee wordt tevens het openbare belang gediend.

Bescherming flora en fauna

Het gebied Koningsschut is aangewezen als NNN-gebied. Dit bestaat momenteel uit bosschages en intensief voedselrijk grasland welke is aangewezen als N12.02 Kruidenrijk grasland. Momenteel bestaat de vegetatie voornamelijk uit Engels raaigras. De ambitiedoelstellingen voor het gebied is N05.04 Dynamisch Moeras.

Door de voorgenomen inrichting wordt ervoor gezorgd dat dit ambitietype gehaald wordt. Tevens heeft deze inrichting een positief effect op aanwezige diersoorten. Zo zorgt de aanleg van een moeraszone met nevengeul voor nieuw voortplantingshabitat voor de poelkikker in het gebied. Daarnaast zorgt de vernatting voor een toename aan (vliegende) insecten. Dit zorgt voor een toename in kwaliteit aan foerageergebied voor o.a. de watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en de gewone dwergvleermuis. Daarnaast zorgt de omvorming van moerasgebied voor meer broedgelegenheid van moerasvogels zoals rietzanger, kleine karekiet en snor.

Door de herinrichting worden de NNN-doelen nagestreefd en wordt voor diverse soorten het habitat

geoptimaliseerd en uitgebreid. Hierdoor draagt de herinrichting van het NNN-gebied Koningsschut bij aan het belang van de *bescherming van de wilde flora en fauna of belang van de instandhouding van natuurlijke habitats*'.

In kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van gebieden

De herinrichting valt onder een ruimtelijk inrichting en ontwikkeling van een gebied. Door ingrepen als het aanleggen van een beektracé, een vispassage, graaf- en plagwerkzaamheden en het aanleggen van een kade wordt het gebied dusdanig opnieuw ingericht. Door de ontwikkeling wordt het gebied omgevormd tot broekbos, droog bos (huidige situatie ook) en rietmoeras.

De inrichting van Koningsschut valt daarmee onder een ruimtelijke ontwikkeling en daarmee onder het belang *'in kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van gebieden.'*

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.2 Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

Door de werkzaamheden op de geplande locatie te realiseren kunnen verschillende doelen (waterberging, natuur en KRW) gecombineerd worden. Hiermee dragen de werkzaamheden optimaal bij aan het realiseren van de doelen van de voorgenomen herinrichting. Het realiseren van het project op een andere locatie en daarmee geen werkzaamheden in de gebieden uitvoeren is niet mogelijk omdat dan doelen zoals NNN en KRW niet gerealiseerd worden.

Alternatieve werkwijze

Met de gekozen werkwijze wordt zo zorgvuldig mogelijk omgegaan met de aanwezige natuurwaarden. De huidige inrichtingsmaatregelen zijn noodzakelijk om de NNN-doelen en doelen van de waterberging/KRW doelen te halen.

Bij Koningsschut wordt enkel daar gekapt, waar waterinlaat en kades aangelegd moet worden. Hierdoor blijven lijnvormige elementen en vliegroutes van vleermuizen behouden.

Het aanleggen van kades is noodzakelijk om de waterberging te realiseren en overstroming naar de omgeving te voorkomen. Ook het verhogen van het peil in Koningsschut en het realiseren van de vispassage is noodzakelijk om het KRW-doel te behalen. Bij het aanleggen van de kades wordt rekening gehouden met de dassenburcht en de burcht zal niet weggenomen of verstoord worden.

Bij de werkzaamheden worden mitigerende maatregelen genomen om o.a. het doden en verwonden van soorten te voorkomen. Het hanteren van een andere werkwijze, waarbij geen mitigerende maatregelen genomen wordt, zou onnodig leiden tot het doden en verwonden van aanwezige soorten en zou tot extra overtredingen leiden van de Wnb (artikel 3.1 lid 1 en artikel 3.10 lid 1a). Ook zou een andere werkwijze leiden tot het niet bereiken van de doelen (NNN, waterberging en KRW), of een veel grotere impact op de ecologische en landschappelijke waarden van het gebied het gebied (bijvoorbeeld doordat meer bomen gekapt worden).

Hiermee is de gekozen werkwijze de meest optimale werkwijze.

Alternatieve planning

Met de gekozen planning (maart 2024 t/m december 2024) wordt op een aantal locaties in het broedseizoen en/of voortplantingsperiode van beschermde soorten gewerkt. Het geheel werken buiten kwetsbare periodes (winterslaap) is niet mogelijk door de omvang van de werkzaamheden, doorlooptijd en de overlap in verschillende periodes. Om deze reden wordt het plangebied voorafgaand aan de

werkzaamheden, buiten de kwetsbare periodes ontmoedigd, om zo te zorgen dat de betreffende soorten niet in het werkgebied gaan overwinteren en daarmee gedood of verwond worden. Omdat een alternatieve planning eveneens tot conflicten leidt m.b.t. de voortplanting of overwintering van verschillende soorten, is gekozen voor de beschreven planning.

4.3 *Staat van instandhouding*

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Poelkikker

De staat van instandhouding bestaat uit vier onderdelen namelijk populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief. In het rapport Staat van instandhouding Gelderland (Norren et al., 2019) is voor de poelkikker een landelijke analyse uitgevoerd. De populatieomvang is verbeterd in de periode 2006 – 2017 en ook de gunstige referentiewaarde wordt gehaald. De populatieomvang wordt daarom als gunstig beoordeeld. Voor verspreidingsgebied wordt de huidige situatie als gunstig beoordeeld, is de trend stabiel en wordt de gunstige referentiewaarde gehaald. Deze wordt tevens als gunstig beoordeeld. Ook de huidige kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief wordt als gunstig beoordeeld (Norren et al., 2019). Hiermee is de Staat van instandhouding gunstig.

De provinciale staat van instandhouding is onbekend. Verwacht wordt dat de provinciale staat van instandhouding overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding. De poelkikker komt wijd verspreid voor in Drenthe en is in verspreiding flink toegenomen ten opzichte van de periode voor 2000. Ook is er in Drenthe veel geschikt habitat aanwezig waardoor de kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief gunstig is voor deze soort.

Ondanks de voorgenomen werkzaamheden blijft in Koningssschut het overgrote deel van het voortplantingshabitat (namelijk de Oude Vaart) behouden. In een deel van het landhabitat worden werkzaamheden uitgevoerd, echter blijven de bosschages grotendeels behouden en daardoor geschikt als landhabitat. Door het graven van een vispassage neemt potentieel voortplantingshabitat toe. Uiteindelijk neemt de geschiktheid van het habitat in Koningssschut toe.

De voorgenomen ontwikkeling doet daarbij geen afbreuk aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding. Zeker niet na het nemen van maatregelen.

Bunzing

De staat van instandhouding bestaat uit vier onderdelen namelijk populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief. Het geschatte aantal individuen in 1994 lag tussen de 36.000 en 126.000 individuen. Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een actuele schatting. Er is wel een samengestelde trend van bunzing, hermelijn en wezel en deze laat een flinke afname (50 – 75%) in populatiegrootte zien over de periode 1997-2016. De populatieomvang van de bunzing is door BIJ12 beoordeeld als zeer ongunstig.

In Nederland komt de bunzing verspreid over het heel land voor, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. De omvang van het leefgebied varieert van tien tot soms enkele duizenden hectares, afhankelijk van het voedselaanbod. De staat van instandhouding omtrent de verspreiding is gunstig voor de soort. Potentieel geschikt leefgebied van bunzing is door heel Nederland aanwezig, met een duidelijke voorkeur voor kleinschalig landschap met water. Doordat grote delen van Nederland bestaan uit niet of beperkt geschikt leefgebied zoals intensieve landbouwgebieden, stedelijk gebied of uitgestrekte bosgebieden, ligt het leefgebied versnipperd door het land. Over de hoeveelheid daadwerkelijk geschikt leefgebied en de

draagkracht hiervan is onvoldoende bekend. De kwaliteit van het leefgebied in de huidige situatie is hierom beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Hoewel er geen verandering in verspreiding in Nederland is te zien, vertoont het aantal waargenomen bunzingen in het NEM-meetnet Dagactieve Zoogdieren over de periode 1997-2013 een negatieve trend. Ondanks dat weinig bekend is van de soort en de omvang van een minimale populatie, wordt, op basis van een doorgaande verdere verstedelijking en intensivering van het gebruik van landbouwgebieden (drainage en verdroging), gesteld dat het perspectief 'ongunstig – ontoereikend' is.

Hermelijn

Het monitoren van de hermelijn is onderdeel van NEM Meetprogramma Dagactieve zoogdieren. In dit NEM meetprogramma wordt de trend in populatieomvang onderzocht op landelijk niveau, door het geringe aantal waarnemingen is de trend van hermelijn echter te onzeker (kan niet worden bepaald). De huidige populatieomvang van de hermelijn in Nederland en daarmee ook Drenthe is dan ook onbekend. De hermelijn komt in heel Nederland voor. De hermelijn heeft een voorkeur voor een waterrijke omgeving. Ook in agrarische landschappen met voldoende dekking komt de soort voor. Het leefgebied van de hermelijn is afhankelijk van het seizoen, leeftijd, sekse en voedselaanbod. Een vrouwtje heeft in een goed muizenjaar voldoende aan 2 ha, bij een lager voedselaanbod kan dit oplopen tot enkele tientallen hectaren.

De hermelijn heeft een duidelijke binding met open natte (veen)weidegebieden, rivieren beekdalen en het kleinschalige en structuurrijke landschap. Verstedelijking en compartimentering van leefgebieden door drukke verkeerswegen verslechteren het beschikbare leefgebied van de hermelijn. Het realiseren van meer kleinschalige landschapselementen ten behoeve van dekking en hogere aantallen prooidieren (met name muizen) kan de teruggang in aantallen tegengaan. Het is aannemelijk dat de afname van waarnemingen van de hermelijn gerelateerd is aan de afname van variatie in het landelijk gebied en de landbouwintensivering.

Wezel

Het monitoren van de wezel is onderdeel van NEM Meetprogramma Dagactieve zoogdieren. In dit NEM meetprogramma wordt de trend in populatieomvang onderzocht op landelijk niveau, door het geringe aantal waarnemingen is de trend van wezel echter te onzeker (kan niet worden bepaald). De huidige populatieomvang van de wezel in Nederland en daarmee ook Drenthe is dan ook onbekend. Op de rode lijst is de soort aangemerkt als gevoelig. In Nederland komt de wezel vrij algemeen voor, maar minder dan dertig jaar geleden.

Door de intensivering van de landbouw, de toename van verkeerswegen, het gebrek aan variatie in cultuurlandschap en de daardoor dalende muizenpopulatie, verdwijnt geschikt leefgebied voor de wezel. In Nederland is het leefgebied voor de wezel momenteel erg versnipperd. Het voorkomen van wezels is sterk afhankelijk van een hoog aanbod van kleine prooidieren. De wezel heeft een kleine dispersieactieradius waardoor hun aantallen snel dalen, gevolgd door een afname in verspreiding.

Effect op staat van instandhouding kleine marters

De herinrichting van Koningsschut draagt bij aan de kwaliteit van het foerageer- en leefgebied van kleine marterachtigen. Doordat een deel van het projectgebied vernat wordt en een deel droger en hoger gelegen is, blijft er voor kleine marterachtigen voldoende geschikt leefgebied beschikbaar. Door de aanleg van een natuurlijke watergang neemt naar verwachting het aantal amfibieën, en daarmee voedsel voor kleine marters, toe. Ook zorgen natuurvriendelijke oevers voor geschikter foerageergebied dan steile oevers. Doordat het habitat voor diverse amfibieën geschikt gemaakt wordt, neemt daarmee ook de kwaliteit van het leefgebied van kleine marterachtigen toe. Dit kan een positief effect hebben op de populatie kleine marterachtigen.

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.